

10. 11. 1988

K O P R A T Ě N Í

6359/88

Informace o tak zvaném sympoziu Československo 1988

O b s a h :

1. Informace o prováděných opatřeních
2. Informace o programu

Předkládá: s. M. Jakeš
s. J. Fojtík

17. listopadu 1988

Počet listů: 22

I N F O R M A C E
-----

v souvislosti se záměrem nepřátelského prostředí zorganizovat ve dnech 11.- 13.11.1988 v Praze tzv. Mezinárodní symposium ČESKOSLOVENSKO 88 byla dne 9.11.1988 zahájena realizace souboru opatření s cílem zabránit uskutečnění tohoto záměru.

Dne 10.11.1988 bylo na teritoriu celé republiky předvedeno k podání vysvětlení dle § 19 zák. č. 40/74 Sb. celkem 56 osob. Všem předvedeným osobám bylo do zápisu o výpovědi vysloveno varování před účastí na sympoziu. Z toho 27 osob varování přijalo a vyjádřilo se, že od účasti upustí. Poté byli propuštěni. 29 osob varování odmítlo a trvaly na své účasti na sympoziu. Z nich bylo 18 osob umístěno v souladu s § 23 odst. 1 zák.č. 40/74 Sb. v CZZ a ostatní byly přes odmítnutí varování propuštěny. Organizátoři "sympozia" byli upozorněni na zákaz konání této akce ONV Praha 1.

V rámci prováděných opatření byl kromě jiných materiálů získán předběžný program sympozia a plán jeho organizačního zajištění. Tím bylo potvrzeno, že symposium se má konat ve Slovanském domě a v případě zákroku v náhradní variantě v soukromých bytech. V případě nepřítomnosti hlavních organizátorů má symposium řídit kdokoliv z přítomných, kdo je toho schopen.

Ve večerních hodinách 10.11.1988 bylo v západních sdělovacích prostředcích oznámeno založení Československého helsinského výboru.

Dne 11.11.1988 byla realizována další opatření. Byla zajištěna kontrola osob, které dne 10.11.1988 odmítly varování před účastí na sympoziu a osob, u kterých bylo nově zjištěno, že se sympozia chtějí zúčastnit. Celkem 6 osob /Rita KLÍMOVÁ, Hana MEJDROVÁ, Rudolf ZUKAL, Jaroslav OPAT, Milan

ŠIMEČKA, Milan OTÁHAL/ bylo při pokusu opustit bydliště a zúčastnit se symposia zajištěno a předvedeno na útvary SNB k podání vysvětlení dle § 19 zák. č. 40/74 Sb. Po vytěžení byli všichni propuštěni.

Po 8.00 hod. se v restauraci hotelu Paříž soustředilo 20 cizích státních příslušníků, k nimž se do hotelu pokusil proniknout Václav HAVEL. Jmenovaný byl předveden na útvary SNB a jako hlavní organizátor symposia později zajištěn dle § 23 odst. 1 zák. č. 40/74 Sb. v CZZ. U Václava HAVLA byly zajištěny vlastnoruční poznámky, které potvrzují nejen že měl symposium zahájit a řídit, ale i to, že o jeho konání měl podávat telefonicky zprávy do Vídně, zejména do kanceláře Mezinárodní helsinské federace /IHF/ a Karl von SCHWARZENBERGOVI osobně.

Přítomným cizím státním příslušníkům bylo předáno písemně varování před účastí na symposiu /cizojazyčné a další opatření k nim nebyla prováděna.

Před hotelem Paříž se v této době pohybovaly televizní štáby NSR ARD a ZDF, které filmovaly osoby vstupující a odcházející z hotelu.

Následně byli předvedeni na útvary SNB k podání vysvětlení § 19 zák. č. 40/74 Sb. Václav HYBER a Pavel KAČÍREK, kteří z pokynu Václava HAVLA měli do místa konání symposia dodat sborník referátů pro jednání symposia, videokazetu se záznamem hraničního setkání zástupců CH- 77 s představiteli polské opozice a nahrávač, zřejmě pro záznam průběhu symposia. Tyto materiály u nich byly zajištěny.

Při pokusu o vstup do Slovanského domu byli zajištěni a předvedeni na útvary SNB k podání vysvětlení dle § 19 zák.č. 40/74 Jan DUS, Anna DUSOVÁ, Erika KADLECOVÁ, Josef CÍSAŘOVSKÝ, Martin PALOUŠ a Bohumír JANÁT. Po vytěžení byli všichni postupně propuštěni.

Po propuštění ze zadržení dle § 76 tr. řádu potvrdil Ladislav LIS, že nehodlá respektovat zákaz konání sympozia a proto byl zajištěn ve smyslu § 23 zák. č. 40/74 Sb. v CZZ.

Po zásahu proti organizátorům ve Slovanském domě došlo k pokusu upořádat setkání zahraničních delegátů s některými představiteli CH-77 v bytě Dany NĚMCOVÉ na Praze 2, Ječná č.7. Na tuto adresu se dostavilo 17 zástupců z KS /viz příloha/.

K dalšímu setkání zahraničních účastníků došlo ve 13.00 hodin na ZÚ Nizozemí v Praze, avšak bez přítomnosti osob z prostředí CH-77.

K poslednímu společnému setkání cizích státních příslušníků došlo od 20.00 hodin v salonku hotelu Jalta, kde se sešlo 22 osob, převážně ubytovaných v tomto hotelu. Přítomnost čs. občanů nebyla zjištěna.

Bylo zjištěno, že s cílem zúčastnit se jednání sympozia přicestovalo do ČSSR celkem 36 občanů kapitalistických států /seznam viz příloha/. K těmto byla po celou dobu pohybu prováděna pouze kontrolní opatření.

Kromě řady individuálních kontaktů, které cizí státní příslušníci uskutečnili s jednotlivými zástupci CH-77, došlo ze strany západních hostů ke zvýšené aktivitě dne 12.11.1988 kolem 9.00 hodin, kdy se v prostorách hotelu Jalta vytvořila skupina dvaceti osob a tato se vozidly TAXI přesunula na hřbitov Markéta v Praze 6. Zde v doprovodu signatáře CH 77 Radima PALOUŠE položili květiny na hrob jednoho z prvních mluvčích CH 77 Jana PATOČKY. Hlavním iniciátorem v této skupině byl Gerald NAGLER - tajemník Mezinárodní helsinské federace. Pod jeho vedením se skupina cizinců ve 12.30 hodin pokusila dostat do budovy ÚV KSČ a když se jí nepodařilo vnutit si jednání se stranickými funkcionáři, zanechali její členové protestní dopis adresovaný generálnímu tajemníkovi ÚV KSČ ve formě protestu proti zákazu konání sympozia / překlad viz příloha/.

Jejich již vyloženě provokační "pochod Prahou" pokračoval až k budově KSSNB v Bartolomějské ulici, kde však rovněž nedosáhli jednání s oficiálními představiteli.. Poté se skupina rozdělila a její členové pokračovali v individuálních kontaktech se signatáři CH 77.

Po 19.00 hodině se nejaktivnější cizinci opět sešli v prostorách hotelu Jalta, kde setrvali do 21.00 hodin.

S osobami zajištěnými v CZZ byly provedeny nové výslechy dle § 19 zák.č. 40/74 Sb. a jelikož i nadále odmítly respektovat zákaz konání symposia státním orgánem, bylo rozhodnuto provést u nejagresivnějších opětovně zajištění ve smyslu § 23 zák.č. 40/74 Sb. Celkově bylo v rámci celé ČSSR dne 12.11.1988 ve večerních hodinách zajištěno v CZZ 13 osob.

Dne 12.11.1988 byla předvedena k podání vysvětlení dle § 19 zák.č. 40/74 Sb. Jana PETROVÁ, aktivně činná v rámci tzv. Nezávislého mírového sdružení /NMS/. Z písemných materiálů zajištěných u PETROVÉ je prokazatelné, že se jmenovaná měla zúčastnit za NMS jednání se zahraničními účastníky symposia ČESKOSLOVENSKO 88, pro které měla připravenou písemnou dokumentaci k činnosti a dalším plánům NMS, Zajištěné materiály rovněž potvrzují, že NMS udržuje spojení v zahraničí na tzv. nezávislé mírové skupiny, včetně Jižní Korey a je zřejmá koordinace činnosti NMS s TIGRIDEM, MEDKEM, VANĚČKOVOU, KYNCEM a KAVANEM. Současně z materiálů vyplývá, že NMS připravuje projednání akcí na prosinec ke Dni lidských práv.

Den 13.11.1988 pokračovali někteří cizí státní příslušníci v individuálních kontaktech se signatáři CH 77. Většina však postupně ukončila pobyt a začala opouštět území ČSSR.

V odpolední a večerních hodinách byly postupně propouštěny osoby zajištěné v CZZ s výjimkou Václava HAVLA, Ladislava LISE a Libuše ŠILHÁNOVÉ, kteří budou propuštěni v časných raních hodinách dne 14.11.1988.

Zhodnocením průběhu a výsledků realizovaných opatření je možno konstatovat, že úkol nepřipustit konání tzv. Mezinárodního symposia ČESKOSLOVENSKO 88 byl splněn.

Již nyní zjišťované reakce zahraničí směřují k diskreditaci ČSSR na vídeňské následné schůzce spolu s časově koordinovaným vyhlášením tzv. Československého helsinského výboru, tvořeného z nejaktivnějších exponentů nepřátelského prostředí a ve většině organizátorů tzv. Hnutí za občanskou svobodu, potvrzují, že přijatými opatřeními byla zmařena akce, jejímuž konání přikládá antisocialistická centra mimořádný význam. Potvrzuje to i charakteristika Václava HAVLA, který tuto akci ve svých poznámkách označil jako test rozšiřující další perspektivy pro činnost nepřátelských sil v ČSSR.

Osoby zajištěné v CZZ ve smyslu § 23 zák. č. 40/74 Sb.

Dne 10. 11. 1988 zajištění:

Miloš HÁJEK	propuštěn 13. 11. 1988
Jiří HÁJEK	propuštěn 13. 11. 1988
Jan URBAN	propuštěn 13. 11. 1988
Emanuel MANDLER	propuštěn 12. 11. 1988
Jan KŘEN	propuštěn 12. 11. 1988
Jan ŠTERN	propuštěn 12. 11. 1988
Bohumil DOLEŽAL	Propuštěn 13. 11. 1988
Eva KANTŮRKOVÁ	propuštěna 13. 11. 1988
Otto MÁDR	propuštěn 11. 11. 1988
Libuše ŠILHÁNOVÁ	propuštěna 14. 11. 1988
Věnek ŠILHÁN	propuštěn 13. 11. 1988
Václav BENDA	propuštěn 13. 11. 1988
Luboš DOBROVSKÝ	propuštěn 12. 11. 1988
Bohumír JANÁT	propuštěn 13. 11. 1988
Alexandr VONDRA	propuštěn 13. 11. 1988
Jaroslav ŠABATA	propuštěn 11. 11. 1988
Stanislav DEVÁTÝ	propuštěn 11. 11. 1988

Dne 11. 11. 1988 zajištění:

Václav HAVEL	propuštěn 14. 11. 1988
Tomáš HRADÍLEK	propuštěn 13. 11. 1988
Ladislav LIS	propuštěn 14. 11. 1988

Seznam osob, se kterými byly prováděny pohovory a vytěžení
ve smyslu § 19 zák. č. 40/74 Sb.

Dne 9. 11. 1988:

Jaroslav MEZNÍK
Jozef JABLONICKÝ
Miroslav KUSÝ
Ján ČARNOGURSKÝ
Josef DOMAŇSKÝ
Dušan SLÁVIK
Julius STRINKA

Dne 10. 11. 1988:

Josef ZVĚŘINA
Karel SRP
Miloš REJCHRT
František ŠAMALÍK
Blanka CÍSAŘOVSKÁ
Josef SKALNÍK
František KAUTMAN
Ludvík VACULÍK
Rudolf ZUKAL
Jiří RUML
Jan RUML
Petr UHL
Milan OTÁHAL
Jaroslav OPAT
Václav VRABEC
Milan MACHOVEC
Milan HÜBL
Jiří DIENSTBIER
Jiřina ŠIKLOVÁ
Jan LOPATKA
Anna MARVANOVÁ
Karel KOSÍK

Pavel NAUMANN
Jiří PAVLÍČEK
Albert ČERNÝ
Václav VAŠKO
Zdeněk JIČÍNSKÝ

Dne 11. 11. 1988:

Rita KLÍMOVÁ
Hana MEJDROVÁ
Erika KADLECOVÁ
Jan DUS
Anna DUSOVÁ
Josef VOHRYZEK
Josef CÍSAŘOVSKÝ
Martin PALOUŠ
Bohumír HÁJEK
Milan ŠIMEČKA
Václav HYBER
Pavel KAČÍREK

Dne 12. 11. 1988:

Ivan HAVEL
Jana PETROVÁ
Dana NĚMCOVÁ

S některými byly výsledky prováděny opakovaně.

Překlad dopisu, který zanechala skupina cizích státních příslušníků na dveřích budovy ÚV KSČ dne 12. 11. 1988

Miloš JAKEŠ

Generální tajemník KSČ

Jako hosté pozvaní zúčastnit se sympozia ČESKOSLOVENSKO 88 protestujeme co nejostřeji proti hromadnému zadržení našich československých hostitelů a proti arbitrážní akci policie a bezpečnostních složek zabránit tomu, aby se toto symposium mohlo konat.

Žádáme, aby pokračování tohoto sympozia v souvislosti s významnými výročími 1918, 1938, 1948 a 1968 pro ČSSR a celou Evropu - bylo zcela zákonné a legální.

Přerušeni tohoto setkání je hrubým porušením Helsinského závěrečného aktu.

Tudíž Vás vyzýváme, abyste zajistil okamžité propuštění všech těchto zadržených.

Praha 12. 11. 1988

Podepsáni:

Max van der STOEL

Gerald NAGLER

Eric AVEBURY

Timothy Garton ASH

Abe Pierre TOULAT

STEIN Ivar AARSÄTHER

Helmut LIPPÉLT

Pierre HASSNER

Anet BLEICH

Antonio STANGO

Filippina PASQUALE

Alexander SMOLAR

Herb GARDNER

Sanford J. UNGAR

Joanne LANDY

Morten NIELSEN

Sally LAIRD

Inger L. STAAHL

Ulf Magne SJÖBERG

Ingunn JORDHEIM

Giancarlo SACCOMAN

Luciano NERI

Seznam zjištěných cizích státních příslušníků, kteří přicestovali na sympozium ČESKOSLOVENSKO 88

WISE Michal, Velká Británie, novinář
GARTON ASH Timothy, Velká Británie
NAEGELE Jolyon Artur, USA, Hlas Ameriky
Van der STOEL Max, Nizozemí, člen státní rady
NAGLER Hans Gerald, Švédsko, tajemník Mezinárodní helsinské federace
SJÖBERG Ulf Magne, Švédsko
SCHEFFNER P. Jan, Nizozemí, vědecký pracovník
UNGAR Sanford Jerome, profesor
VEIT Johanne, USA
BLEICH Anet, Nizozemí
SALLY Laura
TOULAT Abe Pierre, Francie, zam. justice
HASSNER Pierre, Francie
SMOLAR Alexander, Francie
PASQUALE Filippina, Itálie
STANGO Antonio, Itálie
lord AVEBURY, Velká Británie, Helsinský výbor
Velká Británie
YADVINDER Kavir, Indie, pracovník ZU ve Vídni
BELONI Elizabeth, Itálie, pracovnice ZÚ ve Vídni
LIPPELT Helmut, SRN, poslanec státního shromáždění
LARSON Mati, Švédsko
BRINGER Carl, NSR, TV ARD
JORDHEIM Ingunn, Norsko, poradce
STEIN Ivar, Norsko
GARDNER Herb, USA
LANDY Joanne, USA
NIELSEN Morten, Dánsko
SACCOMAN Giancarlo, Itálie
NERI Luciano, Itálie
LAIRD Sally, Velká Británie

ANU SIRKKU Anneli, Finsko

ECHIKSON William, USA

STEIN Ivar AARSÄTHER, Norsko

STAAHL Inge, Dánsko

SCHLEGERErika, členka komise KEES při Kongresu USA

GLOGOWSKI Dieter

Cizí státní příslušníci, kteří se zúčastnili dne 11. 11. 1988
pokusu o náhradní schůzku v bytě Dany NĚMCOVÉ

WISE Michael
STAAHL Inge
GARTON ASH Timothy
NAEGELE Jolyon Artur
Van der STOEL Max
NAGLER Hans GERALD
SJÖBERG Ulf Magne
SCHEFFNER Paul Jan
UNGAR Sanford Jerome
VEIT Johanne
BLEICH Anet
SALLY Laura
TOULAT Abe Pierre
SMOLAR Alexander
PASQUALE Filippina
STANGO Antonio
GARDNER Herb

Informace o programu tzv. symposia "Československo 88"

Představitelé opozičních sil v Československu (zejména Charta 77) svolali na dny 11. - 13. listopadu 1988 tzv. symposium pod názvem "Československo 88". Na jeho programu bylo zhodnocení sedmdesáti let historického vývoje Československa s důrazem na přelomové události dějin (vznik ČSR 1918, Mnichovská dohoda, vítězství socialistické revoluce únor 1948, krizový vývoj 1968).

Ze získaných materiálů je zřejmé, že obsahová příprava byla předem koordinována. Projevuje se to zejména tématickým pokrytím celého období sedmdesáti let existence Československa, snahou o komplexní rozbor politického, ekonomického a duchovního vývoje naší země za toto období. Výrazná pozornost je zaměřena na prvních dvacet let existence samostatného státu jako na období údajně největšího rozvoje v hospodářské, duchovní i politické sféře. Zdůrazněním geopolitického postavení Československa se autoři připravených vystoupení snaží ukázat i na svou vlastní úlohu, kterou chtějí hrát nejen v československé společnosti, ale i v rámci opozičního hnutí v socialistických zemích. Symposium mělo přispět také k vytyčení konkrétních úkolů pro opozici v nadcházejícím období a internacionalizací činnosti usilovat o její "legalizaci". Patrná je z tohoto hlediska snaha o zpracování ucelené koncepce, která má zřejmě sloužit sjednocení opozice v socialistických zemích.

Za nový prvek lze považovat orientaci symposia na otázky, související se zahraničněpolitickým postavením ČSSR, zejména v rámci celoevropského dění, kterými se ve svých vystoupeních zabývají např. Č. Císař, J. Šabata, J. Dienstbier a J. Hájek. Opírají se přitom o ideu společného evropského domu, při jejíž realizaci by ČSSR měla hrát, vzhledem ke specifickému geopolitickému postavení, významnou úlohu. Pro aktivní plnění této role autoři vytyčují konkrétní požadavky.

Za základní považuje překonání ideologických a politických antagonismů mezi oběma evropskými seskupeními, jejichž uchování a postupnému zesilování - jak tvrdí - "přispívala svým dogmatismem a sektářstvím ideologie marxismu-leninismu, zejména v období stalinismu".

Na tuto tezi navazuje tvrzení o neoprávněnosti uplatňování "univerzálního - sovětského modelu socialismu", což prý uplynulých čtyřicet let vedlo k neřešitelným rozporům mezi socialistickými zeměmi, společenským krizím a chronickému zaostávání socialismu.

Z výše uvedeného se vyvozuje další základní požadavek - "zabezpečení plné suverenity a samostatnosti v rozhodování o vnitřních záležitostech všech socialistických zemí až po možnost volby příslušnosti k existujícím seskupením." V takto kategoricky postavené podmínce, "setrvat nebo opustit seskupení", je spatřována záruka "vyločit subjektivistické deformace ve vzájemných vztazích a postavit se na pevné základy obecných norem mezinárodního práva".

Za důležitý princip tohoto procesu "evropského dorozumění a spolupráce" autoři označují uznání těsné souvislosti vnější a vnitřní politiky. Vyhlášení tohoto principu má sloužit k tvrzení, že v ČSSR existuje rozpor mezi vnitřní a zahraniční politikou, protože "pluralita zájmů, potřeb a názorů jednotlivých skupin společnosti a jednotlivců se uznává pouze slovně".

Z daného tvrzení se vyvozuje oprávněnost kritiky vnitřních čs. poměrů ze zahraničí, aniž by to bylo považováno za vměšování se do vnitřních záležitostí.

Zdůrazňuje se, že ČSSR může přispět k budování evropského domu za předpokladu hlubokých vnitřních změn, které se u nás rodily v období "pražského jara" a které "se ve výrazné komplexnosti dnes prosazují za Gorbačovova vedení v SSSR".

Mnohé příspěvky mají současně sloužit i k formulování konkrétních úkolů v činnosti opozice:

1. "Hnutí se nemíjí uzavírat do nacionální skořápky";
(poukazuje se na styky s opozicí v NDR, PLR, MLR a SSSR).

2. "Nelze setrvávat u spontánních, nekonfliktních postojů", ale je třeba rozpracovat koncepci, založenou na důkladném studiu mezinárodní problematiky. V této souvislosti se poukazuje na náročnost přípravy vlastních stanovisek zejména pro setkání s oficiálními představiteli západních vlád a společenských institucí.

Za tímto účelem je třeba se věnovat následujícím okruhům otázek:

- "Jak působit, aby se prosadily obranné doktríny?"
- "Jak přeměnit naše zásadní postoje do konkrétních návrhů na omezení a zkrácení vojenské služby, vytvoření společensky užitečné služby náhradní?"
- "Jak posuzovat přítomnost sovětských vojsk na našem území v okamžiku, kdy se blíží jednání o omezení konvenčních sil v Evropě?"
- "Jak reagovat na perspektivu západoevropské integrace v roce 1992, která může přispět k celoevropskému sblížení, ale může také na dlouhou dobu stvrdit a prohloubit evropské rozdělení?"

3. Činnost hnutí zmezinárodnit tak, aby měla oficiální charakter. (Uvádí se příklad styků s A. Sacharovem, které přecházejí od "disidentské" na oficiální úroveň.)

4. Formulovat oficiální požadavek neomezeného cestování na základě vystoupení "šéfa mezinárodního oddělení ÚV KSSS, že by se v Evropě mělo cestovat bez překážek a hranice by neměly být znát".

Z terminologického hlediska stojí za pozornost charakteristika "pražského jara" J. Hájkem jako "rozhodujícího kroku k někdejší koncepci právního státu, garantujícího práva a svobody jednotlivce". Za důkaz toho se považuje "Akční program KSČ". Stejně tak za "právní stát" se z těchto důvodů označuje "přes všechny chyby a nedostatky první republika". Pozoruhodné je rovněž spojení myšlenky společného evropského domu a otázky lidských práv s poukazováním na to, že "důsledná orientace na

evropskou koncepci občanských práv a svobod byla s to zabezpečit vnitřní stabilitu a prosperitu ČSR před válkou".

Z daného pojetí "právního státu" je napadána i vedoucí úloha KSČ ve společnosti, protože její "monopol na moc" je prý v rozporu se zásadami rovnosti všech občanů. Demagogicky se přitom uvádí, že se tím omezuje základní ustanovení o tom, že "veškerá moc v ČSSR patří pracujícímu lidu". Tento aspekt svědčí o novém, agresivnějším přístupu k podryvání autority strany a jejího vedoucího postavení.

Hodnocení uplynulých sedmdesáti let je ve většině příspěvků spojováno s filozofickým pohledem na "smysl československých dějin", otázky "češství", "národního charakteru" apod. Převládá idealistické, zpravidla náboženské pojetí dějin. Projevují se však určité rozpory mezi stoupenci konzervativního klerikálního antikomunismu a masarykovskou orientací na zdůrazňování specificky národních tradic v husitském a protestantském duchu.

Z hlediska forem kritiky minulé i současné politiky strany lze rozdělit diskusní příspěvky do tří skupin.

V první skupině jsou jednostranně faktograficky zaměřené materiály, které hlouběji nehodnotí jednotlivé historické události s otevřeným cílem polemizovat s našimi hodnotícími závěry. Soustřeďují se na využívání neznámých nebo méně známých historických reálií. Sem patří např. materiály Miloše Hájka: "Dělnické internacionály a vznik ČSR", J. Kohouta: "Masarykovo Československo v odstupu sedmdesáti let", B. Císařovské: "Vznik Československa a Rusko" aj.

Do druhé skupiny lze zařadit materiály mající historizující charakter polemického zaměření. Staví se proti závěrům marxistické vědy a našeho hodnocení historických událostí a osobností. Otevřeně však nevyjadřují kritické závěry proti současné politice strany. Takto lze charakterizovat např. materiály Milana Hübla: "Bílá místa okolo Mnichova 1938", Fr. Kautmana: "Tragika českého nacionalismu", Č. Císaře: "Československo v evropském dění 1988" aj.

Třetí skupina, kam patří většina diskusních příspěvků, je charakteristická cílevědomým zneužíváním historických reálií, jejich překrucováním i falzifikací, k otevřeným útokům proti politice strany. Sem patří např. J. Opat: "Se skloněnou šíjí", E. Kohák: "Filozoficky vzato", L. Hejdánek: "Poselství minulosti a příslib věcí přicházejících", J. Císařovský: "Několik poznámek k naší soudobé kulturní krizi", J. Dienstbier: "Potřeba zahraniční politiky" a další.

Nebezpečnost třetí skupiny spočívá dále v návodovém charakteru materiálů. Rafinovaný výběr historický faktů a jejich aktualizace na obecně známé nedostatky a problémy současné společnosti představuje pro politicky méně vyspělé občany a zejména nezkušenou mládež nebezpečí bezprostředního ovlivnění. Z těchto argumentačních schémat se autoři pokoušejí dokázat morální právo protisocialistické opozice na rovnoprávnou účast v politickém životě.

Vytyčují si úkol koordinovaně a aktivně zasahovat do politického dění v ČSSR. Na rozdíl od více méně proklamativního charakteru obdobných výzev v minulosti se nyní klade za cíl rozpracovat konkrétní metodické návody opoziční aktivity (Dienstbier). Obecně je možné říci, že vystoupení jsou vedena snahou nezdůrazňovat názorové rozdíly uvnitř opozice, ale naopak zdůraznit sjednocující prvky. K takovým patří u převážné většiny vystoupení výrazný akcent na všelidské a humanistické hodnoty v buržoazním pojetí zejména masarykovského typu, což by se mělo podle jejich názoru stát hlavním obsahem vnitřní i zahraniční politiky a koneckonců kritériem úspěšnosti procesu přestavby.

Všichni autoři jsou vzácně jednotni v ostrém odporu vůči současné politice KSČ a socialistickému státu, snaží se všemožně diskreditovat zahájenou realizaci programu komplexní přestavby a vnutit představu, že pouze politická liberalizace buržoazního typu, návrat k "volné politické soutěži různých politických sil", může vést k "pozitivnímu zvratu" v našem vývoji.

Tyto ideje se snaží prosazovat pod staronovým heslem, že nelze uplatňovat univerzální model socialismu "sovětského typu". Přitom se vydávají za zastánce mírového soužití a rozumné mezinárodní spolupráce, aby si - jak doufají - vytvořili postupně prostor k získání morální a duchovní převahy nad nositeli "ortodoxní teorie nesmiřitelné konfliktnosti", za něž považují současné vedení strany a státu.

Předběžný program

11. 11. (pátek)

Vznik ČSR r. 1918

Jaroslav Opat:	Se skloněnou šíjí?
Erazim Kohák (USA):	28. říjen - filozoficky vzato (přednese R. Palouš)
Miroslav Kusý:	Slováci a čs. štátnost
Bohumír Janát:	Duchovní prameny našich novodobých dějin
Jan Křen:	Rehabilitace 28. října...
Miloš Hájek:	Dělnické internacionály a vznik ČSR
František Šamalík:	Dějinné zdroje čs. humanitní demokracie
Jaroslav Kohout:	Masarykovo Československo v odstupu 70 let
František Kautman:	Tragika českého nacionalismu - V. Dyk
Blanka Císařovská:	Vznik Československa a Rusko
Josef Zvěřina:	Několik pohledů na náboženský život v českých zemích 1918 - 1988

12. 11. (sobota)

Rok 1938, 1948 a úvahy

Jaroslav Mezník:	Odpovědnost před dějinami
Václav Vrabec:	Demokracie a socialismus
Milan Hübl:	Bílá místa okolo Mnichova
Josef Kalvoda (USA):	February 1948 (v angl.)
Eva Kantůrková:	Češství v Pamětech Václava Černého
Radim Palouš:	Československo a zlom věků
A. Jelinek (Israel):	Češi, Slováci, Židia...

13. 11. (neděle)

Rok 1968, současnost a perspektivy

Milan Šimečka:	Československo - šance do konce století
Jiří Hájek:	Lidská práva a občanské svobody v kontextu Pražského jara
Jiří Dienstbier:	Potřeba zahraniční politiky
Erika Kadlecová:	Nad výročími o náboženské svobodě
Milan Jungman:	Nad sektářskou koncepcí české kultury
Josef Císařovský:	Několik poznámek k naší soudobé kulturní krizi
Rudolf Zukal:	Čs. emigrace v pohledu ekonoma
Jaroslav Šabata:	Československo v perspektivě demokraticky spojené Evropy
Čestmír Císař:	Československo v evropském dění 1988

x

V programu nebylo uvedeno vystoupení S. V. Juniuse na téma:
"Česká obec Sokolská a vznik Československé republiky", které
bylo zařazeno v písemných podkladech.

Předběžný program předpokládal, že referáty zahraničních
účastníků budou zařazeny dodatečně.